

РІСТ БУГАЙЦІВ ЗАЛЕЖНО ВІД ТРИВАЛОСТІ СУХОСТІЙНОГО ПЕРІОДУ МАТЕРІВ

Л.О. Стріха, кандидат сільськогосподарських наук, доцент

А.Д. Кузнєцов, магістр

Миколаївський державний аграрний університет, Україна

Викладено результати досліджень впливу тривалості сухостійного періоду корів-матерів на інтенсивність росту бугайців української червоної молочної породи у період від народження і до 18 місяців. Встановлено перевагу бугайців, матері яких мають коротку тривалість сухостійного періоду в лактацію, що передує їх народженню.

Ключові слова: велика рогата худоба, порода, бугайці, сухостійний період, інтенсивність росту, відносний приріст.

Вступ. Напруженість фізіологічних процесів у корів пов'язана з лактаційною діяльністю, тривалістю сервіс-, сухостійного- і міжотельного періодів. Важливість сухостійного періоду корів, безсумнівно, дуже велика, оскільки в цей час відбувається значне збільшення маси плода. Особливо інтенсивно плід росте в останню чверть ембріонального розвитку, майже 3/4 маси новонародженого організму наростає в цей період. При цьому інтенсивно ростуть трубчасті кістки і тому новонароджене теля, порівняно з дорослою худобою, є високоногим. Годівля матері має бути збалансована за всіма поживними речовинами [3]. Доведено, що більш подовжений сухостійний період корови-матері в лактацію, яка передує народженню бугайця, сприяє інтенсивному його ембріональному і ранньому постнатальному росту [4].

Мета досліджень. Визначення впливу тривалості сухостійного періоду в лактацію корови, яка передує народженню бугайця, на інтенсивність постембріонального росту молодняку української червоної молочної породи для здійснення одночасної селекції за молочною і м'ясною продуктивністю.

Методика досліджень. Було сформовано групу бугайців української червоної молочної породи худоби у кількості 108 голів. Всі тварини знаходились в подібних умовах годівлі та утримання. Дослідження проводили на базі племзаводу «Зоря» Херсонської області, де апробовано українську червону молочну породу.

Порівняльну оцінку показників росту і розвитку бичків у ранньому онтогенезі здійснювали за даними живої маси, яку визначали за результатами їх зважувань, та параметрами росту [1].

Біометричну обробку отриманих даних досліджень проводили методом варіаційної статистики [2]. Бугайців розподілювали на окремі групи відповідно до тривалості сухостійного періоду їхніх матерів.

Результати досліджень. У результаті порівняльного аналізу встановлено деяку перевагу за живою масою в 6 місяців у бугайців, які походять від матерів з довгим сухостійним періодом. Проте в 15- і 18-місячному віці вищою живою

масою характеризувалися бугайці, матері яких мали короткий сухостійний період в лактацію, що передувала їх народженню (табл. 1). Різниця склала 12,1 кг ($P > 0,95$) і 19,9 кг ($P > 0,99$) відповідно.

Виявлено й відмінності за інтенсивністю росту в окремі вікові періоди у бугайців, які народжені матерями з різною тривалістю сухостійного періоду (табл. 2). Так, в 6-9 міс., 9-12 міс. і 15-18 міс. вищими середньодобовими приростами характеризувалися бугайці, матері яких відрізнялися коротким сухостійним періодом. Різниця відповідно склала 69,1 г ($P > 0,90$), 73,9 г ($P > 0,95$) і 42,2 г ($P > 0,90$). Головним чином, це можна пояснити тим, що короткий сухостійний період є більш характерним для корів з високою молочною продуктивністю, які відрізняються і більшою інтенсивністю обмінних процесів, що в свою чергу, й успадковується їх нащадками й проявляється в процесі онтогенетичного розвитку. Незалежно від тривалості сухостійного періоду матерів у бугайців проявляються загальнобіологічні закономірності росту.

За даними відносного приросту відмічаємо поступове зменшення швидкості росту. Якщо в період 0-3-6 міс. показник відносного приросту коливається в межах від 1,268 до 1,281, то в період 12-15-18 міс. значення ВП майже втричі менші (0,415-0,420). Разом з тим, є відмінності за відносним приростом у бугайців, що походять від матерів з різною тривалістю сухостійного періоду в лактацію напередодні їх народження.

Спочатку (0-3-6 міс.) деяка перевага за ВП спостерігається у бугайців від корів з довгим сухостійним періодом, а потім (3-6-9 міс.) вище значення відносного приросту мали бугайці від корів з помірним сухостійним періодом. В наступний період (6-9-12 міс.) вірогідну перевагу за відносним приростом мали бугайці від матерів з коротким сухостійним періодом. Різниця склала 0,045 ($P > 0,95$) порівняно з тваринами, що народженні матерями з довгим сухостійним періодом.

Особливості формування живої маси молодняку в різні вікові періоди постнатального розвитку можна оцінити, використовуючи індекси Δt , I_p , I_n , які характеризують інтенсивність, рівномірність і ритмічність росту. Встановлено, що бугайці від матерів з різною тривалістю сухостійного періоду відрізняються за інтенсивністю та напруженістю росту. Закономірним є й те, що для тварин з вищими показниками інтенсивності формування живої маси характерні й більші параметри індексу напруги росту (табл. 3).

Так, в період 0-3-6 міс. і 3-6-9 міс. деяку перевагу за індексом Δt мають бугайці, які походять від матерів з довготривалим сухостійним періодом. Для них же характерними є й вищі показники індексу напруги росту. І навпаки, в наступні періоди (6-9-12 міс. і 9-12-15 міс.) інтенсивніше формування живої маси відбувається у тварин від матерів з коротким сухостійним періодом. Щодо рівномірності росту, то й за цим показником перевагу мають бугайці від корів з коротким сухостієм в лактацію, що передує народженню бугайців, за винятком періоду 0-3-6 міс.

Таблиця 1

Зміна живої маси (кг) бугайців української червоної молочної породи залежно від тривалості сухостійного періоду матерів, $\bar{X} \pm Sx$

Тривалість сухостійного періоду матерів, днів	n	Вік бугайців, міс.									
		при народженні	3	6	9	12	15	18			
Короткий 11-40	21	32,2 ± 0,93	83,4 ± 1,82	144,5 ± 3,43	226,6 ± 4,25	311,3 ± 5,60	390,0 ± 4,11*	473,5 ± 5,08**			
Помірний 41-70	46	31,4 ± 0,30	82,4 ± 0,90	144,0 ± 2,10	224,4 ± 2,04	305,1 ± 2,73	385,6 ± 4,17	467,2 ± 4,78			
Довгий 71-142	16	31,8 ± 0,46	82,2 ± 2,23	147,6 ± 4,05	223,4 ± 6,47	301,5 ± 7,72	373,9 ± 5,40	453,6 ± 5,49			

Таблиця 2

Середньодобові прирости (г) бугайців української червоної молочної породи залежно від тривалості сухостійного періоду матерів, $\bar{X} \pm Sx$

Тривалість сухостійного періоду матерів, днів	n	Вікові періоди бугайців, міс.									
		0-3	3-6	6-9	9-12	12-15	15-18				
Короткий 11-40	21	568,5 ± 17,2	678,7 ± 25,2	912,1 ± 26,0*	941,5 ± 27,1*	880,6 ± 14,2	927,5 ± 19,5**				
Помірний 41-70	46	566,7 ± 10,1	684,7 ± 15,9	892,7 ± 18,3	897,0 ± 14,8	872,8 ± 13,0	907,2 ± 10,2				
Довгий 71-142	16	585,6 ± 27,8	700,5 ± 36,0	843,0 ± 33,9	867,6 ± 25,4	858,3 ± 11,8	885,3 ± 12,5				

Параметри оцінки інтенсивності росту бугайців УЧМ залежно від тривалості сухостійного періоду матерів, $\bar{X} \pm Sx$

Тривалість сухостійного періоду матерів	n	Показники росту бугайців за періодами				
		0-3-6 міс.	3-6-9 міс.	6-9-12 міс.	9-12-15 міс.	12-15-18 міс.
Відносний приріст (ВП)						
Короткий	21	1,268±0,0176	0,924±0,0104	0,733±0,0140*	0,527 ±0,0116	0,415 ±0,0056
Помірний	46	1,280±0,0107	0,926±0,0085	0,719±0,0121	0,522 ±0,0052	0,415 ±0,0034
Довгий	16	1,281±0,0268	0,900±0,0158	0,688±0,0172	0,529 ±0,0081	0,420 ±0,0079
Інтенсивність формування живої маси (Δt)						
Короткий	21	0,350±0,0243	0,090±0,0082	0,129±0,0125	0,084 ±0,0090*	0,033 ±0,0022
Помірний	46	0,362±0,0135	0,103±0,0167	0,134±0,0106	0,077 ±0,0051	0,036 ±0,0031
Довгий	16	0,360±0,0304	0,128±0,0253	0,112±0,0149	0,076 ±0,0072	0,038 ±0,0030
Індекс рівномірності росту (Ір)						
Короткий	21	0,464±0,0150	0,737±0,0229	0,821±0,0168	0,832 ±0,0125	0,875 ±0,0113*
Помірний	46	0,466±0,0101	0,722±0,0140	0,789±0,0117	0,824 ±0,0094	0,859 ±0,0102
Довгий	16	0,473±0,0192	0,686±0,0232	0,769±0,0204	0,807 ±0,0078	0,840 ±0,0104
Індекс напруги росту (Ін)						
Короткий	21	0,172±0,0128	0,079±0,0091	0,163±0,0150**	0,143 ±0,0153	0,072 ±0,0050
Помірний	46	0,172±0,0074	0,090±0,0100	0,165±0,0111	0,131 ±0,0059	0,076 ±0,0046
Довгий	16	0,182±0,0176	0,114±0,0231*	0,140±0,0193	0,127 ±0,0211	0,079 ±0,0045

Висновки. Виявлена тенденція щодо впливу материнського організму, його фізіологічного стану на живу масу при народженні телят, інтенсивність їх росту і розвитку має місце за таким фактором, як тривалість сухостійного періоду.

Література:

1. Коваленко В.П. Прогнозирование племенной ценности птиц по интенсивности процессов роста раннего онтогенеза / В.П. Коваленко, С.Ю. Болелая, В.П. Бородай // Цитология и генетика. — 1998. — Т 32, №5. — С. 88—92.
2. Плохинский Н.А. Руководство по биометрии для зоотехников / Н.А. Плохинский. — М. : Колос, 1969. — 256 с.
3. Розведення сільськогосподарських тварин / [Й.З.Басовський, В.П.Буркат, Д.Т. Вінничук та ін.] ; за ред. Й.З.Басовського. — Біла Церква : Білоцерківська книжкова фабрика, 2001. — 400 с.
4. Сохацкий П.С. Селекционно-генетические параметры отбора ремонтных бычков / П.С. Сохацкий, Ю.П. Полупан, В.В. Гаевый // Розведення і генетика тварин : матеріали Міжнародної науково-виробничої конференції «Селекційно-генетичні та біотехнологічні методи консолідації новостворених порід і типів сільськогосподарських тварин»: міжвідомчий тематичний наук. зб. — Вип. 31-32. — К. : Аграрна наука, 1999. — С. 237—239.

Л.А. Стриха, А.Д. Кузнецов. **РОСТ БЫЧКОВ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ ДЛИТЕЛЬНОСТИ ПЕРИОДА СУХОСТОЯ КОРОВ-МАТЕРЕЙ.**

Изложены результаты исследования влияния продолжительности периода сухостоя коров-матерей на интенсивность роста бычков украинской красной молочной породы в период от рождения до 18 месяцев. Установлено преимущество бычков, матери которых имеют короткую продолжительность периода сухостоя в лактацию, предшествующую их рождению.

L.A. Strikha, A.D. Kuznecov. **A DISPLAY OF BULL GROTH DEPENDING ON DURATION OF THE DRY FEED PERIOD OF COWS-MOTHERS.**

The research results of influence of duration of dry feed period of cows-mothers on intensity of bull growth of the Ukrainian red suckling breed in a period from birth age to 18 months are shown. The advantage of bull, the mothers of which have optimum duration of dry feed period during lactation which is preceded their birth ha been found out.